

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 3 lutego 2026 r.

Pozycja 11

POSTANOWIENIE

z dnia 6 marca 2024 r.

Sygn. akt Ts 228/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

- 1) art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, ze zm.) z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1, art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 394^{1a} § 1 ust. 8 ustawy wymienionej w punkcie 1 z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1, art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 3 października 2022 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy w W. (dalej: Sąd Okręgowy) wyrokiem z 11 sierpnia 2020 r. (sygn. akt [...]), zmienionym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. z 18 lutego 2021 r. (sygn. [...]), umorzył postępowanie w sprawie z powództwa skarżącego przeciwko Skarbowi Państwa o ochronę dóbr osobistych (punkt 1 wyroku) oraz zasądził od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Następnie postanowieniem z 23 października 2020 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy sprostował punkt 2 sentencji powyższego wyroku w ten sposób, że zastąpił „w punkcie 2 kropki słowami »wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty«”. W uzasadnieniu wyjaśnił, że „nieumieszczenie rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek od zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego, z uwagi na obligatoryjność ich przyznania, uznać należało za oczywistą niedokładność, która mogłaby stanowić element sporny na etapie egzekucji orzeczenia”.

Skarżący wniósł zażalenie na powyższe orzeczenie. Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy oddalił je postanowieniem z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]).

2. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 26 kwietnia 2023 r. (doręczonym 8 maja 2023 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi przez: 1) wskazanie, które wolności lub prawa skarżącego wyrażone w: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji, b) art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji, c) art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji, d) art. 176 ust. 1 Konstytucji, e) art. 2 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.); 2) precyzyjne wskazanie, które wolności lub prawa skarżącego wyrażone w: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji, b) art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji, c) art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji, d) art. 176 ust. 1 Konstytucji, e) art. 2 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 394^{1a} § 1 ust. 8 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego; 3) po wykonaniu punktu 1 i 2 zarządzenia, uzasadnienie zarzutów niezgodności zakwestionowanych w skardze przepisów z wolnościami lub prawami skarżącego; 4) poinformowanie, czy od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]) został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia; 5) wyjaśnienie – wynikającej z przedłożonych do akt skargi konstytucyjnej dokumentów – rozbieżności w zakresie daty wydania orzeczenia, na skutek zaskarżenia którego zapadło postanowienie Sądu Okręgowego z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]), wskazane w niniejszej sprawie jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji (ze skargą złożono postanowienie Sądu Okręgowego z 23 października 2020 r., sygn. akt [...], a także postanowienie Sądu Okręgowego z 14 lipca 2022 r., wydane w wyniku rozpoznania zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego z 23 października 2021 r., sygn. akt [...]). Do powyższego wezwania skarżący odniósł się w piśmie z 15 maja 2023 r. (data nadania).

3. Skarżący twierdzi, że zaskarżony art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.; dalej: k.p.c.) jest przepisem blankietowym. Umożliwia – pod pozorem sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej – swobodną (w dowolnym zakresie i czasie) zmianę treści wydanego orzeczenia zweryfikowanego już przez sąd odwoławczy, która to zmiana nie podlega – stosownie do treści zaskarżonego art. 394^{1a} § 1 ust. 8 k.p.c. – kontroli międzyinstancyjnej. Narusza to prawo do rzetelnej procedury sądowej w dwuinstancyjnym postępowaniu i godzi w zasady konstytucyjne „co do form procedury w demokratycznym państwie prawa, a więc stanowi naruszenie istoty demokratycznego państwa prawa” (s. 1 pisma z 15 maja 2023 r.).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Weryfikacja ich spełnienia następuje na etapie wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym (art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK).

2. Jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym

wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia (art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK).

W niniejszej sprawie sędzia Trybunału zarządzeniem z 26 kwietnia 2023 r. wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi m.in. przez wyjaśnienie rozbieżności (wynikającej z przedłożonych do akt skargi konstytucyjnej dokumentów) w zakresie daty rocznej wydania orzeczenia, na skutek zaskarżenia którego zapadło orzeczenie Sądu Okręgowego z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]), wskazane w niniejszej sprawie jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Jednocześnie pouczył skarżącego, że w wypadku nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie, wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W piśmie z 15 maja 2023 r. (data nadania), złożonym do akt sprawy w wykonaniu powyższego wezwania, skarżący nie odniósł się do faktu występowania w dokumentach znajdujących się w aktach różnych dat rocznych wydania postanowienia Sądu Okręgowego z 23 października. Mając to na uwadze, Trybunał Konstytucyjny uznaje, że skarżący nie usunął braku formalnego wniesionej skargi. Okoliczność ta, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, stanowi podstawę odmowy nadania przedmiotowej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3. Ponadto Trybunał zauważa, że skarżący poddał kontroli Trybunału art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.; dalej: k.p.c.) w brzmieniu: „[s]ąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki”. Naruszenie prawa do rzetelnej procedury łączy on z nieograniczonym zakresowo i czasowo uprawnieniem sądu do sprostowania wyroku. Uzasadniając zarzut niekonstytucyjności art. 394^{1a} § 1 pkt (błędnie oznaczony w skardze jako ust.) 8 k.p.c., skarżący wskazał natomiast, że „[z]astąpienie prawa weryfikowania orzeczenia [o sprostowaniu oczywistej omyłki] i wniesienia środka zaskarżenia do Sądu II instancji, a więc prawa do dwuinstancyjnego postępowania – postępowaniem dwuetapowym w tej samej instancji Sądu narusza prawo do rzetelnej procedury sądowej, prawo do środka odwoławczego do Sądu nadrzędnego nad tym który wydał orzeczenie a w szczególności jest naruszeniem zasad konstytucyjnych co do form procedury w demokratycznym państwie prawa, a więc stanowi naruszenie istoty demokratycznego państwa prawa” (s. 1 pisma z 15 maja 2023 r.).

3.1. Wymóg właściwej określoności przepisów prawa wynika z wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady prawidłowej legislacji. Trybunał Konstytucyjny w swoich orzeczeniach wielokrotnie podkreślał przy tym, że stosowanie przez ustawodawcę zwrotów niedookreślonych nie może *per se* prowadzić do formułowania zarzutów niekonstytucyjności przepisów, w których one występują. Tego typu zwroty stosowane są w wielu systemach prawnych i nie można podważać ich legalności tylko dlatego, że pozostawiają organom stosującym prawo określony zakres władzy dyskrecyjnej. W wyroku z 16 stycznia 2006 r. Trybunał stwierdził, że „[k]rytyka takich rozwiązań [legislacyjnych] powinna koncentrować się nie na samym posługiwaniu się przez przepisy prawa zwrotami niedookreślonymi, ale na tym, czy wprowadzając takie zwroty do porządku prawnego, prawodawca przewidział czytelne, z punktu widzenia ewentualnych odbiorców rozstrzygnięć, mechanizmy kontroli (także pozaprocesowej) korzystania przez sądy z przyznanej im władzy dyskrecyjnej” (sygn. [...]).

3.1.1. Trybunał zauważa, że sprostowanie przez Sąd Okręgowy oczywistej omyłki w sentencji jego wyroku z 11 sierpnia 2020 r. (sygn. akt [...]) nie zmieniło treści merytorycznej tego orzeczenia. Wynika to wprost z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego z 23 października 2020 r. (sygn. akt jw.), a także postanowienia tego Sądu z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]). Jeśli więc w tej sytuacji skarżący twierdzi, że sprostowanie przez Sąd Okrę-

gowej oczywistej omyłki w sentencji wyroku z 11 sierpnia 2020 r. zmieniło to rozstrzygnięcie (jego zdaniem doszło do zmiany zakresu orzeczenia i wartości zasądzonych kwot), to w rzeczywistości jego zarzuty dotyczą tego rozstrzygnięcia, a nie treści zaskarżonego przepisu. Trybunał Konstytucyjny jest natomiast „sądem prawa”, a nie kolejną instancją w sprawach podlegających kognicji sądów. Nie należy do niego korygowanie praktyki orzeczniczej sądów ani tym bardziej orzeczeń sądowych wydanych w konkretnych sprawach.

3.1.2. Trybunał stwierdza ponadto, że w sprawie, w związku z którą skarżący zainicjował postępowanie przed Trybunałem, ustawodawca umożliwił mu poddanie postanowienia o sprostowaniu oczywistej omyłki weryfikacji. Z możliwości tej skarżący skorzystał, wnosząc zażalenie. Sąd Okręgowy rozpoznał to zażalenie, a argumenty przemawiające za jego oddaleniem przedstawił w pisemnym uzasadnieniu postanowienia z 14 lipca 2022 r. (sygn. akt [...]).

Trybunał stwierdza zatem, że w tej sprawie nie doszło do naruszenia praw konstytucyjnych wskazanych w skardze konstytucyjnej. Skarżący miał możliwość zakwestionowania postanowienia sądu o sprostowaniu oczywistej omyłki w drodze zażalenia. Z takiej możliwości skorzystał. Jego zażalenie zostało rozpoznane w ramach tzw. zażalenia poziomego. Zatem nie zaistniała w niniejszej sprawie przesłanka osobistego (bezpośredniego), rzeczywistego (realnego) oraz aktualnego naruszenia wolności i praw konstytucyjnych skarżącego.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że analizowana skarga nie spełnia przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. Wskazana okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.